

Silva

---

teatri peatoetaja

156. hooaeg

IMRE KÁLMÁN
Silva
SYLVA

OPERETT KOLMES VAATUSES ÜHE VAHEAJAGA
OPERETTA IN THREE ACTS WITH ONE INTERMISSION

Libretistid / Librettists

Leo Steini ja Béla Jenbachi 1915. aasta libreto põhjal Rasmus Kull ja
Giorgio Madia, laulutekstid Kulno Süvalep

Based on the 1915 libretto by Leo Stein and Béla Jenbach, adaptation by
Rasmus Kull and Giorgio Madia, lyrics by Kulno Süvalep

Muusikajuht ja dirigent / Musical Director and Conductor Aleksandr Bražnik

Dirigendid / Conductors Martin Sildos, Kasper Joel Nõgene

Lavastaja, koreograaf, valguskunstnik / Director, Choreographer, Lighting Designer
Giorgio Madia (Itaalia / Italy)

Kunstnik / Scenographer Domenico Franchi (Itaalia / Italy)

Lavastaja assistent ja repetiitor / Director's Assistant and Repetitor Janek Savolainen

Vastutav repetiitor-kontsertmeister / Repetitor-Concertmaster Toomas Kaldaru

Kontsertmeistrid / Concertmasters Piia Paemurru, Ele Sonn, Stefano Chiurchiú

Peakoormeister / Chief Chorusmaster Kristi Jagodin

Koormeister / Chorusmaster Martin Sildos

Koori kontsertmeister / Chorus Concertmaster Stefano Chiurchiú

Valguskunstniku assistent / Lighting Designer's Assistant Kaspar Aus

Inspitsient / Stage Manager Ülle Tinn

ESIETENDUS 22. NOVEMBRIL 2025 VANEMUISE SUURES MAJAS
PREMIERE ON NOVEMBER 22, 2025, AT THE VANEMUINE THEATRE GRAND BUILDING

Osades / Cast

Silva Varescu, kabareelauljanna Orfeumis /

Sylva Varescu, Cabaret Singer at Orpheum

Annely Peebo (Viini Volksoper) / Karmen Puis

Edwin Roland, noor vürst Lippert-Weilersheim /

Edwin Roland, Young Prince Lippert-Weilersheim

Tamar Nugis (Rahvusoper Estonia) / Rasmus Kull

Boni, krahv Bonifazius Káncsiánu / Count Bonifazius Káncsiánu

Rasmus Kull / Simo Breede

Stasi, krahvinna Anastasia von Eckenberg / Countess Anastasia von Eckenberg

Pirjo Jonas / Marta Paklar / Ursula Roomere

Feri, parun Ferencz Kerekes von Felső-Mezőtúr-Kirishaza /

Baron Ferencz Kerekes von Felső-Mezőtúr-Kirishaza

Oliver Kuusik / Aare Saal

Vürst (Prince) Leopold Maria von und zu Lippert-Weilersheim

Väino Puura / Märt Jakobson

Vürstinna (Princess) Anhilte

Katrin Karisma / Merle Jalakas

Kapten parun Eugen von Rohnsdorff / Captain Baron Eugen von Rohnsdorff
Kristjan Häggblom / Imre Öunapuu (Rakvere Teater)

Kelner Miška / Waiter Mishka
Jaan Willem Sibul / Tarmo Tagamets

Notar Kiss / Notary Kish
Tarmo Tagamets / Oliver Timmusk

Kindral Rohnsdorffi adjutant / General Rohnsdorff's adjutant
Risto Orav / Egon Laanesoo

Lakeid ja kelnerid / Footmen and waiters
Kristjan Soidla, Pent Matti Mets, Kenneth Kuusk, Kender Rebane, Janek Savolainen

Mustlasviuldaja / The Gypsy violinist
Federico Mechelli Uhl / Liam Keneally / Vlad Câmpean

Ohvitserid / Military officers
Hisatoshi Nezu, Jacques Louw / Tarmo Teekivi

Vanemuise Sümfooniaorkester / Vanemuine Symphony Orchestra
Vanemuise balletitrupp / Vanemuine Ballet Company
Vanemuise ooperikoor / Vanemuine Opera Choir

Lavastaja ja koreograaf Giorgio Madia:

„Silvast“ ehk „Tšaardaši vürstinnast“ õhkub möödunud aegade uimastavat hõngu – maailmast, mis ripub kahe ajastu vahel. Võib peaaegu et tunda selle viimase tantsu hingust, enne kui tuled sädelevas Austria-Ungari impeeriumis kustuvad ja kabaree naer seguneb marssivate saabaste kauge kajaga. Kuid ajastu hõngust kaugemale vaadates on see operett lugu igavesest armastusest, seisuslikest piiridest ja maskidest, mida me kanname kommete ja tavade nimel.

Oma sisimas paljastab „Silva“ jäiga, klassi-teadliku aristokraatia ning elava ja vabameelse kabareemaailma pörkumise. See on lugu sotsiaalsest silmakirjalikkusest ja inimlikust igatsusest – inimestest, kes on sunnitud kohustuse ja tunnete, reeglite ja vabaduse vahele. Selle loo meloodiates ja tantsudes elab ihalus autentse järele, julgus elada tõeliselt ning samas ka magus-mõru teadmine, et ilu puhkeb õide sageli vahetult enne oma hukku.

Lugupidav suhtumine libretistide ja helilooja kavatsustesse on minu jaoks eetiline küsimus. Mu vastupanu kergesti tekkivale kiusatusesele seda teost liialt intellektualiseerida, moderniseerida või kommenteerida tuleb arusaamisest,

et hea operett ongi juba irooniline kommentaar elu kohta. Seda ei ole vaja ümber tõlgendada – see vajab ausat ja terviklikku tõlgendust.

Julgus olla „ajast väljas“ on hädavajalik. See teos oli juba oma sünnihetkel eskapistlik – ilu ja igatsuste pidu keset maailma karmust. Ja võib-olla just sellepärast kõnetab see ka praegu: ilu kutsub inimesi kõrgemasse olemisse. See on elu mõistatus, mis muudab selle elamisväärsesks.

Opereti lavastamine tänapäeval nõuab tundlikkust originaali kavatsuse suhtes – mitte selle ajaloolistamist või „uuendamist“, vaid võimalust lasta muusikal ja teatril uuesti hingata.

Usun, et opereti tõsiselt võtmine ei tähenda mitte tõsidust, vaid võimet vastu võtta vastandeid. See ei seisne pidulikkuses, vaid mängulisuse täpsuses – arusaamas, et rumalus, iroonia ja emotsionaalne tõde võivad eksisteerida koos. Komöödiaal, isegi kõige absurdsemal, on väärikus, kui see on loodud meisterlikult ja südamega. Saksa-Austria opereti keskkonnast pärit olles olen sageli kokku puutunud motoga: „Kui olen tõsine, võetakse mind tõsiselt.“ Mina väidan vastupidist: ainult siis, kui julgeme olla rõõmsalt absurdsed, puudutame selle kunstivormi olemust.

Dramaturgiline kompass on selles operetis Kálmáni muusika. Muusika annab elu, rütmi ja emotsionaalse pulsi; see määrab tempo, meeoleolu ja töö. Väga oluline on ka tantsu kui mitteverbaalse dramaturgia roll. Kálmáni loodud tantsulõigud ei ole dekoratiivsed vahepalad, need on loo lahutamatud osad. Nende välja löikamine, nagu vahel juhtub, tähendab

žanri südamelöögi vahele jätmist. Tantsu kaudu muutub rääkimata jäänu nähtavaks: kui sõnadest ei piisa, tantsi! „Neid, keda nähti tantsimas, peeti hulludeks nende poolt, kes muusikat ei kuulnud.“ (Friedrich Nietzsche)

Sõna, laulu ja liikumise vahelise voolavuse saavutab kõige paremini siis, kui neid kannab üks visioon. Minul, olles nii lavastaja kui koreograaf, ja inspireerituna kunstnikest nagu Erik Charell, Bob Fosse ja Jerome Robbins, kes mõistsid, et narratiivne rütm ja füüsiline väljendus peavad kulgema ühtselt, on võimalik need elemendid kokku punuda – luues mitte eraldi distsipliine, vaid ühe hingava vormi.

Minu „Silva“ („Die Csárdásfürstin“) lavastus püüab austada teose ilu – säilitada selle hõngu, ent lasta sel samal ajal hingata. Muusika, sõna ja tantsu ühtsuse kaudu loodan tekitada mitte nostalgiat, vaid elavat emotsionaalset sidet – midagi, mis jääb vaatajaga pärast eesriide sulgumist veel kauaks.

Director and Choreographer Giorgio Madia:

There is a certain perfume of a past era that emanates from “Silva” or “Die Csárdásfürstin” – the intoxicating scent of a world poised between two ages. One can almost feel the last dance before the lights go out on the glittering Austro-Hungarian Empire, as the cabaret’s laughter mingles with the distant echo of marching boots. Yet beyond its historical fragrance, this operetta speaks timelessly of love, class, and the masks we wear in the name of propriety.

At its heart, “Silva” exposes the clash between two worlds: the rigid, class-conscious aristocracy and the vibrant, free-spirited realm of the cabaret. It is a story of social hypocrisy and human desire – of people torn between duty and emotion, convention and freedom. In its melodies and dances resides the longing for authenticity, the courage to live truthfully, and the bittersweet awareness that beauty often blooms just before it fades.

To respect the librettist’s and composer’s intent is, for me, an ethical matter. To resist the the easy temptation to over-intellectualize, modernize, or comment upon this work is to understand that a good operetta is already an

ironic comment on life. It does not need reinterpretation – it needs interpretation with integrity.

The courage to be “out of time” is vital. This work was already, in its original context, escapist – a celebration of beauty and desire in defiance of the world’s harshness. Perhaps that is why they remain relevant: because beauty calls people to a higher being. It is one of life’s mysteries that makes it worth living.

I believe that staging operetta today requires sensitivity to its original intent – not to historicize or “update” it, but to allow its musical and theatrical truth to breathe anew.

I also believe that taking operetta seriously means not being serious and to embrace its contradictions. It is not about solemnity, but about precision in playfulness – an understanding that silliness, irony, and emotional truth can coexist. Comedy, even the most nonsensical, has dignity when executed with craft and heart.

Coming from a German-Austrian operetta environment, I have often encountered the motto: “If I am serious, I will be taken seriously.” I, however, claim the opposite: only when we dare to be joyfully absurd can we touch the essence of this art form.

In this operetta, Kálmán’s music is the true dramaturgical compass. Music gives life, rhythm, and emotional pulse; it dictates tempo, atmosphere, and truth.

Equally essential is the role of dance as non-verbal dramaturgy. The dance passages that

Kálmán composed are not decorative interruptions; they are integral to the storytelling. Cutting them, as sometimes happens, means removing the very heartbeat of the genre. Through dance, the unspoken becomes visible: when words are not enough, then dance.

«Those who were seen dancing were thought to be insane by those who could not hear the music» (Friedrich Nietzsche)

That seamless flow between spoken word, song, and movement is most effectively achieved when one vision unites them. In my case, being both stage director and choreographer, like my inspirational artists like Erik Charell, Bob Fosse, and Jerome Robbins, who understood that narrative rhythm and physical expression must coexist as one, allows me to weave these elements together – creating not separate disciplines, but a single, breathing form.

My staging of “SILVA” (“Die Csárdásfürstin”) seeks to honor this beauty – to preserve its essence while letting it breathe. Through the unity of music, word, and dance, I hope to evoke not nostalgia, but emotional resonance – something that lingers in the heart long after the curtain has fallen.

Sisukokkuvõte

*Tegevus toimub 20. sajandi alguses
Budapestis ja Viinis*

I vaatus

Armastatud kabareelaulja Silva jätab Budapesti Orfeumis pärast kontserti hüvasti oma austajatega, et sõita tuurile Ameerikasse. Kolm aadliseisusest meest Feri, Boni ja Edwin külastavad teda tihti. Edwin on Silvasse armunud, kuid oma vanematelt, kes püüavad suhet takistada, saab ta telegrammi, et peab pöörduma sõjaväeteenistusse. Samuti on Edwini pere korraldanud talle kihluse kõrgest soost Stasiga, millest Edwin veel teadlik ei ole. Oma siiraste tunnete tõestuseks kutsub Edwin notari ning sõlmib Silvaga lepingu, et nad abielluvad kaheksa nädala jooksul. Kui Edwin on lahkunud, näitab Boni Silvale kutset Edwini ja Stasi kihluspeole ja teatab, et nende leping ei saa kehtida. Silva on murtud ja ta sõidab Ameerikasse esinema.

VAHEAEG

II vaatus

Kaks kuud hiljem toimub Viinis ball, kus plaanitakse avalikult teatada Edwini ja Stasi peatsest abiellumisest. Edwin ei tea, et Boni on Silvat juba hoiatanud. Nad tantsivad Stasiga, kel ei ole Edwiniga abiellumise vastu midagi, olgugi et tal ei ole mehe vastu õrnemaid tundeid. Ballile ja seltskonda pääsemiseks palub Silva krahv Bonilt, et see tutvustaks teda oma naisena.

Edwin on segaduses ja pettunud. Boni aga armub Stasisse. Edwin näeb Silva tõelisi tundeid ja ta tahab kasutada juhust, et teatada vanematele, et armastab krahvinna Káncsiánut, sest lahutatud krahvinnaga võiks ta abielluda. Silva aga teatab, et ei ole abielus krahvinna, vaid vallaline Silva Varescu ning solvatuna seltskonna üleolevast suhtumisest annab Edwini vabaks ja otsustab teatritele pühenduda. Edwin jookseb Silvale järele.

III vaatus

Edwin nõuab Bonilt selgust Silva kohta. Vürst on pahane Boni peale, et ta rikkus Stasi au ja segas kihlusele vahele. Boni aga soovib ise Stasiga abielluda ja saab temalt ka nõusoleku. Meenutades oma noorust, püüab Feri vürsti veenda, et ta lubaks Edwinit Silvaga abielluda, sest temagi oleks siis abiellunud just lauljannaga. Selgub vürsti naise Anhilte saladus. Edwin ja Silva lepivad ära ning kõik lõpeb õnnelikult.

Synopsis

The story takes place in Budapest and Vienna at the beginning of the 20th century.

Act I

Beloved cabaret singer Sylva bids farewell to her admirers after a performance at the Orpheum Theatre in Budapest, as she prepares to leave for a tour in America. Three aristocrats – Feri, Boni, and Edwin – visit her regularly. Edwin is in love with Sylva, but his parents, who disapprove of the relationship, send him a telegram ordering him to return home for military service. Unbeknownst to Edwin, his family has already arranged his engagement to Stasi, his cousin. To prove his sincere feelings, Edwin calls for a notary, and he and Sylva sign an agreement promising to marry within eight weeks. After Edwin leaves, Boni shows Sylva an invitation to Edwin and Stasi's engagement party, explaining that the promise cannot be valid. Heartbroken, Sylva decides to leave for America to perform.

INTERMISSION

Annely Peebo

Act II

Two months later, a grand ball is taking place in Vienna, where Edwin and Stasi's engagement is to be announced. Edwin has no idea that Boni has already warned Sylva. He dances with Stasi, who does not love him but does not object to the arranged marriage either.

To gain entry to the ball and high society, Sylva asks Count Boni to introduce her as his wife. Edwin is confused and upset. Meanwhile, Boni falls in love with Stasi. Seeing Sylva's genuine feelings, Edwin wants to seize the moment to tell his parents that he loves Countess Káncsiánu, since marrying a divorced countess would be socially acceptable. However, Sylva reveals that she is not a married countess but the single Sylva Varescu – and offended by the snob attitude, releases Edwin from his promise, choosing instead to dedicate herself to the stage. Edwin runs after Sylva.

Act III

Edwin demands that Boni explain the truth about Sylva. The Prince (Edwin's father) is furious with Boni for compromising Stasi's honor and ruining the planned engagement. But Boni declares his wish to marry Stasi himself, and she agrees. Feri tries to convince the Prince to allow Edwin to marry Sylva, telling him that he too once loved a singer in his youth. The Prince's wife Anhilte's secret is revealed. Edwin and Sylva reconcile, and the story ends happily.

Imre Kálmán (1882–1953) oli Ungari helilooja ja Viini operetiajastu suurkuju. Ta oli rikka ärimehe kolmas poeg ning ilmutas oma muusikalist annet varakult. Aastal 1900 astus ta Budapestis asuva Muusikaakadeemia kompositsiooniklassi ning õppis seal Hans von Koessleri juhendamisel, olles mõnda aega koolikaaslane Béla Bartók ja Zoltán Kodályga. Samal ajal alustas ta ka õigusteaduse õpinguid, kuid ei viinud neid lõpuni. Ta töötas aastatel 1904–08 muusikakriitikuna ajalehe Pesti Napló juures ja komponeeris esialgu tõsiseid sümfoonilisi poeeme. 1907. aastal võitis ta Budapestis väljaantava Franz Josefi auhinna ning sai võimaluse külastada Wagneri festivali Bayreuthis. Tema erakordselt populaarseks saanud humoorikate kabareelaulude edu suunas teda kergema muusika poole ja ajendas looma operette. Tema esimene operett „Tatárjárás“ (Tatarlaste sõjaretk, 1908), kukkus läbi, kuid seda esitati ümbertöötatuna nime all „Ein Herbstmanöver“ (Sügismanööver, 1909). Sel kujul saavutas see tohutu menu nii Euroopas kui ka USAs, kuid eriti just Viinis. Nii asuski helilooja seejärel elama Viini.

Kálmáni Viini periood oli väga viljakas. Ta elas Viinis kuni aastani 1938, põgenedes saksa okupatsiooni eest kõigepealt Zürichisse ja seejärel Pariisi, kus peatus 1940. aastani ning sealt edasi suundus Ameerika Ühendriikidesse. Euroopasse naasis ta uuesti 1949. aastal.

Oma lavateoste libretosid valis Kálmán väga hoolega ja ajastu maitset silmas pidades ning seetõttu tuleb neid tänapäeval tihti kohandada. Libretode ainestikku valis helilooja nii, et saaks kasutada Ungari-päraseid rahvamuusikaelemente ja Viini valsirütme. Võrreldes tantsuoperettidega on tema töödes suurem osakaal kooril ning need on mitmeski osas võrreldavad ooperitega. Orkestreerimisel kasutas ta kogu orkestri võimalusi ning pani suurt rõhku rütmiinstrumentidele.

Eestis on alates 1913. aastast esitatud 11 tema erinevat operetti ligi 100 lavastuses. Kõige populaarsem läbi aegade ongi olnud just „Silva“, seejärel „Krahvinna Mariza“, „Montmartre'i kannike“, „Hollandlanna“, „Sügismanööver“, „T sirkusprintsess“, „Bajadeer“, „Chicago hertsoginna“, „Kuradiratsur“, „Keisrinna Josephine“ ja „Mustlase mängupealik“.

Imre Kálmáni operett „**Die Csárdásfürstin**“ (*The Gypsy Princess*), mis Eestis ja endistes Nõukogude Liidu maades on kõige tuntum pealkirja all „**Silva**“, on kahtlemata helilooja tuntumaid meistriteoseid ning üks Viini opereti „hõbeajastu“ nurgakividest. Kálmánil õnnestus ühendada Viini valsi elegants ja keerukas ansamblistiil oma kodumaa Ungari tuliste ja eksootiliste rütmidega – eriti tšaardašiga. Just see kultuuride põimumine Viini palee ja Budapesti kabaree vahel on teose iseloomulikuks tunnuseks.

Esietendunud Viinis I maailmasõja ajal **1915. aastal**, pakkus „Silva“ publiku jaoks emotsionaalset ja esteetilist pelgupaika. Operett osutus erakordselt menukaks, järjest anti tervelt 533 etendust. Selle muusika – täis elujõudu ja tundelist meloodiat („*Hei-ja! Hei-ja! Olen kauge lõuna mägede lind!*“ ja „*Kuid... ah, ilma naisteta on kurb maailm*“) – pakkus publikule glamuuri ja unistuste maailma, mis näiliselt eiras sõja rasket tegelikkust.

Kálmáni opereti juured on sügaval Austria-Ungari kaksikmonarhia kultuurilistes ja poliitilistes pingetes. Selle keskne konflikt peegeldab austria-saksa aadli (Edwini perekond) ja elava, mõjuka ungari kultuuri (Silva ning tema ungarlastest austajad Boni ja Feri) vastasseisu. „Tšaardaši vürstinna“ vastuvõtmine kõrgseltskonda sümboliseerib identiteedi paindlikkust ja vana maailma tiitlite kadu vahetult enne monarhia lagunemist.

Teose draamaatiline tuum – kirglik armastus vürst Edwini ja kabareetähe Silva Varescu vahel – toob esile ühiskondliku kihistumise ja silmakirjalikkuse. „Silvat“ võib pidada operetiks, mis on oma olemuselt Giuseppe Verdi „La traviata“ kergem vaste, kus lugu lõpeb rõõmsa taasühinemisega, kinnitades, et armastus võib ületada sotsiaalsed piirid.

Operett „Silva“ on püsinud maailma teatrite repertuaaris läbi erinevate poliitiliste ajastute. Eestis on teost lavastatud vähemalt 21 korral, alates esmaettekandest Estonias 1921. aastal kuni viimase lavastuseni 2010. aastal, mille lavastas Mart Sander. Vanemuises on „Silva“ jõudnud lavale aastatel 1928, 1933, 1947 ja 1979, Giorgio Madia 2025. aasta lavastus on seega Vanemuise viies.

„Silva“ 1947. aasta lavastuse II vaatuse grupitseen (lavastaja Udo Väljaots)

„Silva“ 1979. aasta lavastuse grupitseen (lavastaja ja koreograaf Ida Urbel)

Austria kirjanik **Stefan Zweig** (1881–1942) oli terane oma ajastu vaatleja, kes kuulsate biograafiate kõrval kirjutas ka **„Euroopa kultuurilistest hoiakutest**. Mälestusteraamatus „**Eilne maailm**“ kujutab ta Viini ühiskonda enne I maailmasõda kui pealtnäha rahulikku, teatrilembest ja konservatiivset maailma, mis sisimas oli täis vastuolusid ja varjatud kirgi. Zweig toob esile, kuidas noormeestele lubatud vabadusi peeti loomulikuks ja isegi vajalikuks, samas kui naistelt oodati ranget moraali ja süütust. Need topeltstandardid peegeldasid juurdunud arusaamu soorollidest ja seksuaalsusest, mida Zweig kirjeldab osana laiemast kultuurilisest atmosfäärist, mis kujundas tema põlvkonna noorte maailmatunnetust.

„Selles vastuolus leiutaski too aeg isevärki kompromissi. Ta piiras oma moraalinõuded sellega, et ei keelanud noorel inimesel elada oma vita sexualis't, aga nõudis, et noor inimene sooritaks seda piinlikku asja mingil tähelepandamatul moel. Kui suguelu polnud võimalik maailmast kõrvaldada, ei tohtinud see tema kõlblas maailmas vähemalt märgatav olla. Niisiis sõlmiti vaikiv lepe salata kogu see pahandav nähtus nii koolis, kodus kui avalikkuses maha ja lämmatada kõik, mis võiks meenutada selle olemasolu.“

/.../„Ka teadus kapituleerus, ettekäändel, et niisuguste sügelevate teemade käsitlemine on allpool tema väärikust.“

/.../„Aga selles ebatervelt umbses, parfüümitult lämbes õhus kasvasime meie üles. See mahavaikimise ja ärapeitmise ebaaus ja ebapsühholoogiline moraal rõhus luupainajana meie noorust, ja kuna selle solidaarse mahasalgamistehnika tõttu puuduvad õiged kirjanuslikud ja kultuuriloolised dokumendid, pole hõlpus taastada juba usumatut. Üks pidepunkt on igatahes olemas: tarvitseb ainult heita pilk [sajandivahetuse] moele, sest iga sajandi mood reedab oma optiliseks muutunud maitse-suunaga tahtmatult ka tema moraali.“

/.../„Nõnda seati Freudi-eelsel ajal ja eriti Viinis aksioomina kehtele leppimus, et naissoost olevusel pole kehalisi himusid enne, kui mees on ta äratanud, mis oli ofitsiaalselt muidugi mõista alles

abielus lubatud. Kuna aga õhk oli ka noil moraalseil aegadel täis ohtlikku erootilist nakkust, pidi heast perekonnast tütarlaps elama sünnist kuni hetkeni, kui ta koos abikaasaga laulatuselt lahkus, täiesti steriilses atmosfääris.“

/.../ „Tollal võis tuhande sammu pealt märgata vahet tütarlapse ja naise vahel, kes oli juba meest tundma õppinud. Nad olid rohkem tüdrukud, /.../ olemuselt lähemal kasvuhoone-taimede eksootilisele õrnusele, mis on aretatud klaasi all, kunstlikult soojendatud atmosfääris ja iga tuuleõhu eest kaitstult: teatud kasvatus ja kultuuri kunstipärane tehisloome.“

/.../ „Pole põrmugi legend ega liialdus, et naised surid vanade daamidena, kelle kehast keegi peale sünnitusarsti, abielumehe ja laibapesija polnud näinud ei õlga, ei põlve. Täna, nelikümmend aastat hiljem, tundub see kõik olevat kas muinasjutt või humoristlik liialdus. Aga see kehalisusekartus, see loomulikkusehirm oli tõepoolest ehtsa neuroosi ägedusega juurdunud kõigisse seisustesse kõrgemaist kuni sügavale rahva sekka välja.“

/.../ „Oma ärkamise esimesest päevast peale tundsi me vaistlikult, et mahavaikimise ja varjamisega püüdis see ebaaus moraal võtta meilt midagi, millele meie eal oli õigus /.../“

Katkendid Jaan Krossi tõlgitud „Eilsest maailmast“ („Die Welt von Gestern“) pärinevad 2013. aasta väljaandest peatükist „Eros mutatinus“ lk 55–71.

Lavastaja Giorgio Madia ja kunstnik Domenico Franchi

Giorgio Madia õppis La Scala balletikoolis Milanos ja alustas oma tantsijakarjääri La Scala balletikompaniis. Olnud solist Maurice Béjart'i truppides „Ballet du XXème siècle“ ja „Béjart Ballet Lausanne“, viimases lõi 2016. aastal trupi asutajast inspireeritud lavastuse koreograafia. Kuulunud solistina ka Pennsylvania, Milwaukee, San Francisco, Aterballetto ja Zürichi balletitruppidesse. Lisaks osalenud Rudolf Nurejevi hüvastijätuturneel, mille raames tantsis koos Nurejeviga kahes duetis. Tantsijakarjääri järel on Madia olnud balletijuht Toscana Balletiteatris, Baseli Balletiteatris, Berliini Koomilises Ooperis ja Viini Rahvaoperis, kus oli ühtlasi peakoreograaf. Töötanud ka Teatr Wielki Balleti kunstilise juhina Łódzis Poolas. 1995. aastast on Madia tegutsenud lavastaja-koreograafina. Tema repertuaaris on nii balletiklassikat nagu Tšaikovski „Luikede järv“, „Uinuv kaunitar“, „Romeo ja Julia“ ning „Pähklipureja“, Héroldi „Asjatu ettevaatus“ ja Delibes'i „Coppélia“ kui ka originaalloomingut nagu „Võlur Oz“, „Alice Imedemaal“, „Tuhkatriinu“, „Chopin imaginaire“, „Peeter Paan“, „Pinocchio“ või „Ohtlikud suhted“. Madia musikaalsusest ja tugevast tantsulisest kujundikeelest annavad tõendust ooperid nagu Offenbachi „Hoffmanni lood“, Rameau' „La Guirlande“ ja „Zéphyre“, Milchaud' „Le Pauvre matelot“, Glucki ooper-ballett „Orpheus ja Eurydike“, muusikalid nagu Walleri „Ain't Misbehavin“, Menkeni „Väike õuduste pood“, Hermani „La Cage aux folles“ ja Bocki „Viuldaja katusel“. Lavastanud ka operetiklassikat nagu

Straussi „Nahkhiir“ ja Lehári „Lõbus lesk“. Teiste seas on Madia teinud koostööd Berliini Rahvusballeti, Viini Kammerooperi ja Rahvusballetiga, kus lavastas neljal korral Viini ooperiballi, samuti lavastanud maailmakuulsat heategevusballi „Elu ball“ Viinis, olnud 10 aastat Austrias Mörbischis toimuva operetifestivali peakoreograaf, loonud koreograafia Gounod' „Faustile“ 2016. aastal Salzburgi Festivalil ning lavastanud 2017. aastal Schloss Rheinsbergi Kammerooperile Bizet' „Carmeni“. Pälvinud kolmel korral Kuldse Maski preemia, 2011. aastal tunnustati teda Anita Bucchi preemiaga valguskujunduse eest ning Montepaschi preemiaga „L'Italia che danza“ koreograafina. Vanemises on Madia käe all lavale jõudnud tantsulavastus „La Dolce Vita“ (2014), Bizet' ooper „Carmen“ (2015), Glucki muusikale loodud ballett „Don Juan“ (2016), Straussi operett „Viini veri“ (2018), ballett „Ohtlikud suhted“ (2024) ning Puccini ooper „Turandot“ (2024).

Domenico Franchi on stsenograaf, kostüümi- ja visuaalkunstnik. Ta on teinud pikaajagset koostööd lavakujundaja Ezio Frigerio ning auhinnatud kostüümikunstniku Franca Squarciapinoga. Ta on töötanud mitme maailma juhtiva ooperiteatri juures, mille hulgas on Milano La Scala, Madridi Kuninglik Teater, Théâtre du Châtelet Pariisis, Tokyo Rahvusteater ja New Yorgi Metropolitan Ooper.

Alates 1992. aastast on Franchi loonud lavakujundusi ja kostüüme arvukatele ooperi-, draama- ja balletilavastustele, tehes koostööd mainekate kultuuriasutustega üle maailma – teiste seas NCPA Pekingis, ABAO Bilbao Ooper, Krakóvi Ooper, Palermo Suurteater, Korea Rahvusoper Soulis, Kreeka Rahvusoper, Liège'i Valloonia Kuninglik Ooper, Jaapani Ooperifond Tokyos, Bayreuthi Barokkooperi festival, Zarzuela Teater Madridis, Arena di Verona Fond, Łódźi Suur Teater, Zagrebi Rahvusteater, Peterburi Muusikalise Komöödia Riigiteater ja Nanterre-Amandiers' dramakeskus Pariisis.

Tema viimaste tööde hulgas on Strauss'i „Nahkhiir“, Verdi „La traviata“ (lavastaja Vincent Boussard), Graupneri „Dido, Kartaago kuninganna“, Verdi „Trubaduur“ (Deda Cristina Colonna), „Otello“ (Italo Nunziata), „Ernani“ (Davide Garattini Raimondi) ja „Jeruusalemm“ (Francisco Negrin), Glucki „Orpheus ja Eurydike“ (Danilo Rubeca), Gounod' „Faust“, Vinci „Alessandro Indias“ (Max Emanuel Cencic), Puccini „Tosca“, Verdi „Aida“, „Ohtlikud suhted“,

Lehári „Lõbus lesk“, Delibes'i „Coppélia“, Tšaikovski „Pähklipureja“ (lavastaja ja koreograaf Giorgio Madia), Rossini „Tuhkatriinu“, Puccini „Turandot“ (Paolo Bosisio), Mozarti „Don Giovanni“ (Paco Azorín), Donizetti „Poliuto“ (Ignacio García), Massenet' „Werther“ (Arnaud Bernard) ja Verdi „Rigoletto“ (Fabio Ceresa).

Aastal 2009 pälvis ta rahvusvahelise filmiauhinna *La Chioma di Berenice* parimate Itaalia teatrikostüümide eest Alessandro Solbiati kaasaegsele ooperile „Il Carro e i Canti“.

Aleksandr Bražnik on alates 2024. aastast Vanemuise teatri koosseisuline dirigent. Aastatel 2021–2024 oli ta Vanemuise ooperikoori peakoormeister. Ta on lõpetanud L. Revutski nimelise Tšernigivi muusikakooli koorijuhi erialal (2003), lisaks täiendanud end magistrantuuris koorijuhi ja laulja-pedagoogina

P. Tšaikovski nimelises Ukraina Muusikaakadeemias (2003–2008). Aastal 2020 omandas ta Paul Mägi juhendamisel orkestridirigeerimise magistrikraadi Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias. Bražnik on osalenud Luigi Gaggero, Jorma Panula, Arvo Volmeri, Paul Mägi, Olari Eltsi, Toomas Kapteni, Jüri Alperteni, Pablo Marques Mestre ja Oksana Linivi meistriklassides. Ta on olnud Ukraina Raadio juures tegutseva P. Maiboroda nimelise akadeemilise koori koormeister (2009–2010) ja Ukraina akadeemilise folkloor-etnograafilise ansambli „Kalina” dirigent ja peakoormeister (2010–2014), samuti kooriartist Rahvusooperis Estonia (2014–2021), kus esitas muuhulgas José Cura dirigeerimisel Sidi rolli Puccini ooperis „Tütarlaps kuldsest läänest”.

Vanemuises on Bražnik dirigeerinud Mozarti ooperit „Don Giovanni” (2021), Kaumanni „Kaubamaja” (2022), Händeli „Julius Caesarit” (2023) ning Tšaikovski balletti „Pähklipureja ehk Imeline jõuluöö” (2022) ja Elgari ja Holsti muusikale loodud balletti „Tuhkvalge” (2023). Lisaks on ta olnud dirigendi assistent Wagneri ooperi „Tristan ja Isolde” (2022) väljatoomisel ja juhatanud Vanemuise Sümfooniaorkestri advendikontserti 2023. Järgmistel hooaegadel on ta Vanemuises dirigeerinud Puccini oopereid „Turandot” (2024) ja „Boheem” (2025), Purcell'i ooperit „Kuningas Arthur” (2025) ja olnud muusikajuht ja dirigent balletis „Ohtlikud suhted” (Madia/Haydn 2024).

Solistide CV-d leiab Vanemuise kodulehelt.

Silva ballikleidi kavand 2025,
kunstnik Domenico Franchi

Orfeumi kabareetantsija kostüümikavand 2025,
kunstnik Domenico Franchi

Vanemuise ooperikoori koosseis / Vanemuine Opera Choir

Sopranid / Sopranos Hanna Auziak, Marta Burgoa, Sofiiia Chaika,
Helen Hansberg, Siiri Koodres, Silja Lani, Helen Nõmm,
Grete Oolberg, Ursula Roomere, Marika Villemson

Aldid / Altos Lembi-Liis Ebre, Kaja Ilmjärv, Katrin Kapinus,
Eve Kivisaar, Kristel Oja, Rael Rent, Diana Silova

Tenorid / Tenors Rainer Aarsalu, Jacques Louw, Aleksander Lumi,
Edgar Mikkel, Hisatoshi Nezu, Tarmo Teekivi, Oliver Timmusk

Baritonid, bassid / Baritons, basses Myunghwan Jang,
Janari Jorro, Egon Laanesoo, Risto Orav, Artur Nagel,
Uku-Markus Simmermann, Ruudo Vaher, Ingmar Bräutigam

Vanemuise balletitrupi koosseis / Vanemuine Ballet Company

Natalie Barbis, Viktoria Piekhotina, Ilona Voloshko, Mallika Aithala,
Maria Engel, Maarja Praks, Aino Louhivaara, Alice Liljefors,
Alexander Drew, Benjamin Kyprianos, Noah Wheatley,
Isaac Calstar-Fisher, Spike Frobisher, Jack Fielding, Max Jones,
Hodaka Maruyama, Mariko Ackermann, Elena Troisfontaines,
Tono Ferriol, Vladyslav Kalys.

Vanemuise Sümfooniaorkester / Vanemuine Symphony Orchestra

Muusikajuht ja peadirigent / Musical Director and Chief Conductor Risto Joost

Orkestri kontsertmeister / Orchestra's Concertmaster Federico Mechelli Uhl*

Orkestri II kontsertmeister / Orchestra's 2nd Concertmaster Liam Keneally

I viiul / I violin Marta Mutso**, Andri Annus**, Laura Miilius-Koddanipork**,
Evelin Tammiku, Susann-Elisabeth Kisla, Eva Aarnis, Vitalij Regensperger, Anne Vellomäe

II viiul / II violin Anna Samsonova*, Yevgeniy Kostrytskiy**, Myroslava Bukata, Laura Kuusma,
Žanna Toptši, Hille Niilisk-Rees, Triinu Raudver, Pille Triin Voolaid

Viola / Viola Kadri Rehema*, Daria Motovilova**, Anna-Helena Inno,
Tiina Kaibald, Hanno-Mait Maadra, Ruta Kulikovska, Teele-Liis Tiidor

Tšello / Cello Lauri Sõõro*, Camillo Cabassi**, Heli Ilumets,
Olga Raudonen, Marina Peleševa, Sofya Ogarkova

Kontrabass / Contrabass Hanna-Ingrid Tominga*, Aivar Eimra**, Linda Viller, Jaanus Roosileht

Harf / Harp Lisanne Rull, Kai Visnapuu

Tšelesta / Celesta Ele Sonn, Margus Riimaa

Flööd / Flute Kerstin Laanemets*, Tuule-Helin Krigul**, Kristjan Lume

Oboe Anna Šulitšenko*, Anastasiia Cherniak**, Leonardo Cubillo Carrillo

Klarnet / Clarinet Cinmaya Ferrara*, Man-Chi Chan**, Heimo Hodanjonok

Fagott / Bassoon Kulvo Tamra*, Stefan Heinrich Kerstan**, Johanna Tuvi

Metsasarv / French horn Jaewook Sung*, Christian Fisalli**, Kristiina Luik, Klever Felicio Sobrinho

Trompet / Trumpet Priit Rusalepp*, Marti Suvi**, Villem Süvari, Viljar Lang

Tromboon / Trombone Kait Tiitso*, Hendrik Jaak Sepp**, Rain Kotov, Aivo Koddanipork

Löökriistad / Percussions Alessandro Beco*, Andrea Radi**, Ilmar Varjun, Jonas Thygesen

Muusikaosakonna lavameistrid / Orchestra's Stage Technicians Sander Lääts, Raul Potter

* orkestri pillirühma kontsertmeister / concertmaster of the instrument group

** orkestri pillirühma abikontsertmeister / assistant concertmaster of the instrument group

Orkestri intendant / Orchestra Manager Aivo Koddanipork

Teatrijuht / General Manager Aivar Mäe

Draamajuht / Drama Director Tanel Jonas

Muusikajuht / Music Director Risto Joost

Balletijuht / Ballet Director Jevgeni Grib

Lavastusala / Production Department Karis Hindriksoo-Pitsi, Lisett Soomäe

Pealavameister / Chief Stage Technician Rello Lääts

Lavatehniline ala / Stage Technical Team Keijo Sepp, Sergei Kornev, Sergei Ivanov,
Mart Visnapuu, Reigo Harkmann, Andre Luik, Sten Gussakov, Markus Kõrkjas,
Paap Nõmm, Karl-Markus Lõhmus, Siim Tiitus

Muusikaosakond / Music Department Kätlin Hoop, Kärt Suurlaht

Dekoratsiooniala / Stage Set Department Marika Raudam, Helli Aas, Taavi Kask,
Innari Toome, Ain Austa, Andres Lindok, Katrin Pahk, Leenamari Pirn, Terje Kiho,
Indrek Ots, Mart Raja, Karmo Kiivit, Einar Pallas, Mait Sarap

Rekvisiidiala / Stage Prop Department Liina Martoja, Kaie Uustal,
Nele-Liis Raud, Astrid Põhako, Brigita Värnik, Mirka Porrassalmi

Jumestusala / Make Up and Hair Stylists Anneliis Punnar,
Viktoria Rüster, Mare Kuul, Rutt Laikask,

Merike Järv, Karoliina Liivak, Laura Laas, Karina Kimmel, Keidi Keerberg

Kostüümiala / Wardrobe Department Liisi Ess, Ivika Jõesaar, Triini Isak, Külli Kukk,
Ruth Rehme-Rähni, Edith Ütt, Marika Normet, Elli Nõps, Inkeri Orasmaa, Irina Medvedeva,
Tia Nuka, Natalja Malinen, Kaire Arujõe, Olga Vilgats, Anneli Vassar, Heli Kruuse,
Riina Seebloom, Reet Vaga, Ivi Vels, Ljubov Guzun, Klaarika Sild, Svitlana Osypiv

Riietusala / Costume Warehouse Raina Varep, Eva Kõiv, Anu Kõiv,
Grete Rahi, Katariina Talts, Kaidi Mikk

Valgustusala / Lighting Department Andres Sarv, Tõnu Eimra, Tõnis Järs,
Kaspar Aus, Villu Adamson, Madis Fuchs, Markus Vahtramäe, Tauri Kõtsi

Heli- ja videoala / Audio-Visual Department Andres Tirmaste,
Vaiko Vreimann, Hendrik Ilves, Andreas Kangur

Kavalehe teostus / Program Team:

Tekstid koostanud / Texts by Sirel Heinloo

Tekstid tõlkinud / Texts translated by Sirel Heinloo, Andy Willoughby

Plakati fotograaf / Photographer of the Poster Maris Savik

Fotograaf / Photographer Imbi Mälk

Kavalehe ja plakati kujundaja / Program and Poster Designer Katrin Leement

Emakeelne kultuur on hindamatu väärtus.

30. detsembril 2006 asutasime Vanemuise Fondi, et hoida ja toetada Eesti teatrikunsti.

Lubame hea seista fondi käekäigu eest

Olga Aasav, Kalev Kase, Mart Avarmaa, Tartu linn

Vanemuise Fond on loodud teatri töötajate erialase arengu ja koolituse toetuseks. Fondi on võimalik teha annetusi:

SA Tartu Kultuurkapital / Swedbank IBAN: EE092200221011379347, SWIFT: HABAE2X

SEB Pank IBAN: EE251010102052050006, SWIFT: EEUH22X

Märksõna: VANEMUISE FOND

Suur aitäh teile Vanemuise fondi poolt:

Olga Aasav, Andrus Ansip, Mart Avarmaa, Alar Kroodo,

Kalev Kase, Mati Kermas, Eero Timmermann,

Tartu linn, Vanemuise advendikontserdil annetajad

Teatri peatoetaja

Aasta toetaja

Aasta toetaja

Aasta toetaja

Autopartner

Suvekontserdi peatoetaja

Hotellipartnerid

Grimmipartner

Partnerid

KULTUURIMINISTEERIUM

Kanname elamusi

Kõige mõnusam aeg ootab

 TALLINK

CASINO
FENIX

*Parustame
omadesse*

Tähelepanu! Tegemist on hasartmängu reklaamiga. Hasartmäng pole sobiv viis rahaliste probleemide lahendamiseks. Tutvuge reeglitega ja käituge vastutustundlikult!

ELAMUSTEKS LOODUD

TOYOTA COROLLA CROSS

Teatrielamuste toetaja
amservauto.ee

AMSERV
TOYOTA ON MEIE HING

ESTIKO ELAMUS

Pakume üheskoos enam

LYDIA
HOTEL

www.lydia.ee
Ülikooli 14, Tartu

DORPAT

www.dorpat.ee
Soola 6, Tartu

vanemuine.ee